

Plejeplaner – Hvad kan de bruges til? Belyst ud fra konkrete planer.

Naturkonsulenter Anna Bodil Hald og Lisbeth Nielsen, Natur & Landbrug Aps, www.natlan.dk, Agropark, Niels Pedersens Allé 2, 8830 Tjele.

Hvorfor skal vi pleje naturen? Er vild natur ikke bare sagen? Hvorfor skal vi bruge plejeplaner? Hvad er hovedformålet med plejen? Hvilke behov har målgruppen (botanik, fugle, padder etc.) og hvordan tilgodeser vi den? Hvor konkret er den gode natur? Plejeplaner, der udarbejdes i dialog med den udførende person, sikrer, at visse overvejelser omkring naturen og dens pleje bliver gjort. Det vurderes ud fra gennemgang af området med 'det kliniske blik' og en vurdering af potentialerne ud fra gamle registreringer, terræn og kår forhold. Plejeplaner sikrer også, at de praktiske forhold indrettes, så naturen tilgodeses bedst muligt. Gennemgang af områdets natur kan også føre til indgreb, som måske ikke lyder naturvenlige. Det kan f.eks. være let oprensning af grøfter. Endelig skal der tages stilling til ønsker om kalveskjul, samgræsning med arealer i omdrift, tilskudsfordring etc.

Basis dokumentation muliggør konkret opfølgning på natureffekten af planens gennemførelse. Rigtig naturpleje er ikke nogen let sag, og pleje som genopretning er speciel vanskelig. Vi mener derfor, at tilskud til hegning bør være fulgt af tilskud til vejledning, opfølgning og dokumentation. Det resulterer i lokalt tilpasset naturpleje med større effekt end generelle plejeregler med fast tidspunkt for slæt og udbinding, antal dyr etc. og at penge til naturpleje benyttes mere målrettet.

Vores konklusion på det konkrete område ved Hemmed Kær efter ca. 3 års pleje er:

Græsningen

Hemmed Kær består af store arealer og foldenes naturindhold er meget varieret. Derfor er det vigtigt, at de naturmæssigt bedste arealer prioriteres og afgræsses optimalt før de naturmæssigt mindre interessante arealer plejes. Generelt er afgræsningen blevet meget bedre i 2011 end i 2009. Der er således fin afgræsning af nogle vigtige leverurt-områder. I en smal fold mod nord er der også leverurt, men her er der ikke blevet afgræsset endnu. Det er vigtigt at få denne fold afgræsset. Her er der ud over leverurt også observeret hjertegræs, så det er endnu en grund til at holde arealet lysåbent. Denne fold er imidlertid smal og virker som en blindtarm i det store afgræsningsareal. Den vil sandsynligvis være lettere at få afgræsset, hvis der blev lavet en passage, således at de græssende dyr kan fortsætte videre til folden mod syd. Et andet vigtigt naturområde med maj gøgeurt er undergræsset. Det vil være bedre med en tidligere afgræsning her, således at vegetationen ikke bare nedtrampes sidst på sæsonen. Det er lige nu bedre, at sikre maj gøgeurt åben bund til etablering end at alle planter blomstrer.

Dokumentationscirklerne viser, at områder, der i 2009 var domineret af næringsbegunstigede arter som stor nælde, draphavre, vild kørvel m.v. er under naturmæssig bedring. De problematiske arter er aftaget i mængde, dvs. som dominerende arter, og nye engarter er kommet til. De nye engarter er dog almindelige engarter. Men det går alt i alt i den rigtige retning for de kulturprægede områder i Hemmed Kær.

Ændringer ses i første omgang på de dominerende arter, og på naturkvalitets indeks af de arter, der er observeret i dokumentationscirkler placeret i de forskellige folde – både naturprægede og kulturprægede, jf. figur.

Leverurt

Optælling af leverurt viser stor fremgang for denne art målt som antal planter, hvilket har været et væsentligt mål i plejen.

Pilekrat

Projektet har vist, at pilekrat kan genoprettes til engnatur ved at dyrene successivt åbner området op og træerne svækkes. Denne metode er at foretrække frem for fældning af pilekrattet. Fældning kan generere uhensigtsmæssig nyvækst og indvandring af næringsbegunstigede arter ved den pludselige lysætning.

